

Journal of Education Studies

Volume 42
Issue 1 January - March 2014

Article 18

1-1-2014

แนะนำหนังสือ

ชยตม์ ภิรมย์สมชาติ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

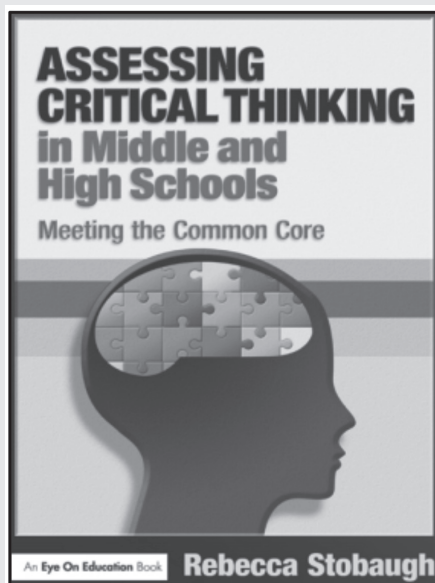
Recommended Citation

ภิรมย์สมชาติ, ชยตม์ (2014) "แนะนำหนังสือ," *Journal of Education Studies*: Vol. 42: Iss. 1, Article 18.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol42/iss1/18>

This Article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนะนำหนังสือ Book Review

ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ

Stobaugh, R. (2013). Assessing critical thinking in middle and high schools: Meeting the common core. New York, NY: Routledge.
(208 pages; \$29.95)

Assessing critical thinking in middle and high schools: Meeting the common core เป็นหนังสือเล่มไม่หนานักมี ๔ บทสั้นๆ ที่แต่ละบทกล่าวถึงการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณและการประเมิน (assessment) ทักษะการคิดดังกล่าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา Rebecca Stobaugh เขียนหนังสือเล่มนี้โดยผสมผสานความรู้จากเอกสารวิชาการเข้ากับ ประสบการณ์ที่เคยเป็นครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประสบการณ์ในฐานะผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ณ Western Kentucky University ที่รับผิดชอบการสอนรายวิชาเกี่ยวกับการ ประเมินในชั้นเรียน รวมถึงประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทักษะการคิด กลยุทธ์การสอน และการประเมินให้กับโรงเรียนในท้องถิ่นอีกหลายแห่ง เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้

จึงเต็มไปด้วยแนวทางและเครื่องมือประเมินที่นำไปปฏิบัติได้จริงมากกว่าหลักการเชิงทฤษฎีที่ซับซ้อนอย่างตำราการวัดและประเมินทั่วไป

หนังสือเล่มนี้เริ่มด้วยความหมายและความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในบทที่ ๑ “Importance of Critical Thinking” โดยเริ่มจากการยกตัวอย่างว่าการคิดแบบใดไม่ใช่การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่น การใช้สัญชาตญาณ การจำ การตัดสินใจแบบด่วนสรุป หรือการพุ่งเป้าไปที่การหาคำตอบโดยไม่ทำความเข้าใจสถานการณ์ให้ถี่ถ้วน จากนั้นจึงนำเสนอนิยามที่พบในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนึ่งในนั้นคือนิยามจากกรอบแนวคิดของ Partnership for 21st Century Skills ซึ่งเกิดจากภาคธุรกิจเอกชนและองค์กรทางการศึกษาในสหรัฐอเมริกาารวมกลุ่มกันเพื่อผลักดันให้รัฐปฏิรูปการจัดการศึกษาให้เยาวชนมีทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งรวมถึงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วย จากนั้นเป็นการอภิปรายถึงความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปิดท้ายด้วยคุณลักษณะนักคิดอย่างมีวิจารณญาณโดดเด่น (characteristics of strong critical thinkers) สำหรับนักเรียนใช้ประเมินตนเอง หรือผู้สอนจะนำไปใช้ประกอบการประเมินในชั้นเรียนก็ได้เช่นกัน

บทที่ ๒ “Applying Bloom’s Taxonomy in Your Classroom” กล่าวถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับอนุกรมวิธานทางสติปัญญาตามแนวคิดของ Bloom ที่ปรับปรุงใหม่ (the revised Bloom’s cognitive taxonomy) และการประยุกต์ใช้ในระดับชั้นเรียน มีรายการของคำตั้งต้นในการถาม (question starters) ตัวอย่างคำถามและภาระงานสำหรับการประเมินการคิดในระดับต่างๆ ตามอนุกรมวิธาน ทุกตัวอย่างมีบริบทของการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประกอบการอธิบายว่าทำไมคำถามหรือภาระงานนี้จึงเป็นการประเมินการคิดระดับใด เป็นการลดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน (misconception) ที่เกิดจากการจำเฉพาะคำสำคัญหรือคำตั้งต้นในการถามตามอนุกรมวิธาน เช่น การเข้าใจว่า “จงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง A และ B” เป็นคำถามที่วัดการคิดวิเคราะห์เนื่องจากให้ผู้เรียนเปรียบเทียบตรงตามอนุกรมวิธาน แต่ลืมไปว่าการเปรียบเทียบดังกล่าวมีอยู่ในหนังสือเรียนและเคยอภิปรายในชั้นเรียนแล้ว คำถามดังกล่าวจึงวัดความจำเสียมากกว่า

สำหรับบทที่ ๓ “Misconceptions, Challenges, and a Solution” เป็นการรวบรวมความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดขั้นสูงอื่นๆ และการประเมินทักษะการคิดเหล่านั้นในชั้นเรียน ที่น่าสนใจ เช่น ความเข้าใจคลาดเคลื่อนที่ ๓: ภาระงานที่ยากเป็นภาระงานสำหรับการใช้ความคิดขั้นสูง (#3: Difficult tasks are high-level thinking tasks) ความเข้าใจคลาดเคลื่อนที่ ๗: การประเมินโดยใช้ข้อสอบแบบหลายตัวเลือกใช้เพียงการคิดขั้นต่ำแต่ภาระงานที่ต้องเขียนตอบต้องการการคิดขั้นสูง (#7: Multiple-choice

assessments demand low level thinking; Writing tasks require high-level thinking) ในบทนี้ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนใน ๑๑ ประเด็นอย่างละเอียดพร้อมเสนอแนวปฏิบัติที่ถูกต้องไว้ให้ด้วย

เนื้อหาในบทที่ ๔ “Scenarios and Real-World Applications” เน้นไปที่สถานการณ์สำหรับคำถามและภาระงานที่จะใช้ในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งออกเป็นสถานการณ์ที่เป็นการจำลองหรือบทบาทสมมุติ (scenarios) สถานการณ์ที่เป็นตัวอย่างเพียงบางส่วนจากชีวิตจริง (real-world examples) และสถานการณ์จริง (authentic situations) โดยบทนี้ได้กล่าวถึงความหมายและลักษณะของสถานการณ์แต่ละแบบ พร้อมทั้งขั้นตอนการออกแบบสถานการณ์และคำแนะนำในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการประเมิน ทำบทบาทเป็นตัวอย่างสถานการณ์รูปแบบต่างๆ สำหรับการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณใน ๔ วิชา คือ สังคมศึกษา ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

สำหรับบทที่ ๕ และ ๖ มีลักษณะคล้ายกับบทที่ ๔ คือกล่าวถึงสิ่งที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์เพื่อการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยบทที่ ๕ “Visual Materials” เน้นสถานการณ์ที่เป็นรูป ภาพ แผนที่ แผนผัง ตารางข้อมูลและกราฟต่างๆ ส่วนบทที่ ๖ “Quotations” เน้นสถานการณ์ที่เป็นข้อความทั้งแบบสั้นและยาว จากสื่อสิ่งพิมพ์และข่าวต่างๆ ในแต่ละบทจะกล่าวถึงความหมายและลักษณะของสิ่งที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์แต่ละแบบ ขั้นตอนการออกแบบและการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการประเมิน โดยมีตัวอย่างของสื่อหลายรูปแบบที่นำมาใช้ประกอบสถานการณ์สำหรับการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง ๔ วิชา ในตอนท้ายของแต่ละบท

บทที่ ๗ “Establishing a Culture of Thinking” กล่าวถึงการสร้างวัฒนธรรมในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งที่เป็นการประเมินระหว่างเรียน (formative assessment) และการประเมินเพื่อสรุปผล (summative assessment) แนวคิดหลักที่น่าสนใจในบทนี้คือการผสมผสานการประเมินและการเรียนรู้เข้าด้วยกันหรือการเรียนรู้ผ่านการประเมิน มีวิธีการง่ายๆ หลายวิธีที่ผู้เขียนแนะนำให้ครูทดลองใช้ อาทิ การฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ที่ให้สารสนเทศมากกว่าคะแนนหรือการผ่าน/ตกในการประเมินแต่ละครั้ง การใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้คิด เช่น นักเรียนพอใจในผลงานชิ้นนี้ของนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้งานแต่ละชิ้นสำเร็จ/ไม่สำเร็จคืออะไร จะวางแผนทำงานต่อไปอย่างไร วิธีการเหล่านี้เป็นทั้งการประเมินการคิดของนักเรียนและการพัฒนาวัฒนธรรมการคิดในชั้นเรียนในขณะเดียวกัน

ในภาพรวมหนังสือเล่มนี้เน้นนำเสนอวิธีการและตัวอย่างเครื่องมือประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้ไม่ยาก แม้ไม่ได้เน้นทฤษฎีด้านการวัดและการประเมินในชั้นเรียนแต่สอดแทรกอธิบายหลักการสำคัญๆ และความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินไว้เป็นระยะ นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์ www.routledge.com/9781596672338 สำหรับดาวน์โหลดเอกสาร เครื่องมือ และตัวอย่างต่างๆ ที่นำเสนอไว้ในแต่ละบทอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากผู้เขียนเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนน โดยเฉพาะเกณฑ์สำหรับข้อสอบเขียนตอบหรือภาระงานที่เป็นตัวอย่างในบทที่ ๔-๖ รวมถึงการขยายเนื้อหาในบทที่ ๘ “Conclusion” ที่มีอยู่เพียง ๓ หน้าให้เป็นบทสรุปที่ขมวดประเด็นสำคัญๆ ในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือฉายภาพแนวโน้มการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณในอนาคตจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและทำให้หนังสือเล่มนี้สมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร.ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ อีเมล: maoh.cp@gmail.com